

**GYMNÁZIUM
STRAKONICE,
MÁCHOVA 174**

Program poradenských služeb ve škole

OBSAH

**Strategie zvládní
školní neúspěšnosti**

Zpracovali za ŠPP

Mgr. Zuzana Kostková

Mgr. Alžběta Fajová

PhDr. Miroslav Žitný

Strategie zvládání školní neúspěšnosti žáků

Zpracovává se dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních a dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Školní neúspěšností žáka rozumíme žáka prospěchově velmi slabého, kterému hrozí z důvodu neprospěchu předčasné ukončení studia před vykonáním závěrečné či maturitní zkoušky. To je následně spojeno s vysokým rizikem nezaměstnanosti, vzniku závislosti na sociálních dávkách, chudoby, případně i sociálního vyloučení nebo rozvoje sociálně patologických jevů. U některých žáků jsou typické zároveň časté absence i neomluvené hodiny.

Obecně se jedná o žáky, kteří jsou hodnoceni v klasifikačních obdobích klasifikačním stupněm nedostatečný (ve čtvrtletí se tento výsledek jeví jako pravděpodobný) anebo z různých příčin nemohli být ve více předmětech hodnoceni, aniž by k tomu měli závažné zdravotní důvody.

Mezi ohrožené žáky řadíme i ty, u kterých došlo mezi klasifikačními obdobími k výraznému snížení prospěchového průměru. Tito žáci jsou vyhodnocováni na čtvrtletních pedagogických radách na základě zpráv třídního učitele a pedagogická rada doporučuje vhodné postupy pro další práci s těmito žáky. Za neúspěšného žáka se považuje i ten, který neudělal maturitní zkoušku nebo ji opakuje.

Příčiny školní neúspěšnosti

Velkou roli hraje domácí zázemí žáka, odlišné sociokulturní prostředí, nezáměr ze strany rodičů, neschopnost rodičů přimět žáka k pravidelné domácí přípravě a docházce do školy, problémy ve vztazích v rodině. Někdy se i sám žák chce co nejdříve z nevhodného rodinného prostředí osvobodit a stát se finančně samostatným.

Vliv mají samozřejmě i morálně volní vlastnosti žáka a jeho osobnost – nedostatek motivace, vůle, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování, zdravotní komplikace, snížená inteligence, poruchy paměti apod. U některých žáků vedou k neúspěšnosti časté krátkodobé absence, jinde může jít o opravdu závažné zdravotní problémy s dlouhou souvislou absencí. Žák může mít problémy i ve vztazích ve škole, se spolužáky, s učitelem. Rovněž může být ohrožen sociálně patologickými jevy.

Aktuálně v posledních školních letech může mít vliv i distanční výuka, kde žák nezískal potřebné kompetence k úspěšnému pokračování ve studiu.

Rizikové faktory vzniku školní neúspěšnosti

Z dlouhodobých zkušeností z práce s těmito žáky na naší škole lze vytipovat rizikové oblasti, kde je třeba se na žáky z pohledu strategie předcházení zaměřit. Jedná se o žáky přestupující z jiných škol, žáky opakující, žáky procházející náročnou životní či rodinnou situací, žáky se zdravotními problémy závažnějšího charakteru a žáky s poruchami učení a chování. V rámci prevence školní neúspěšnosti je nutné tyto žáky cíleně vyhledávat, sdělovat si vzájemně získané informace mezi pedagogickými pracovníky.

Řešení školní neúspěšnosti

Základem řešení je vzájemná spolupráce všech zúčastněných, kteří mohou se žákem pracovat – to jsou třídní učitel, ostatní učitelé, výchovný poradce (Mgr. Zuzana Kostková), metodik prevence (Mgr. Alžběta Fajová), zástupce ředitele školy pro vzdělání a výchovu (PhDr. Miroslav Žitný) a rodiče.

Zákonní zástupci u nezletilých žáků musí být vždy včas informováni, zpravidla na konci každého čtvrtletí a seznámeni s možnostmi nápravy ze strany školy a s doporučeními pro domácí práci se žákem.

Prvním krokem je sestavení podpůrných opatření 1. stupně, pokud nejsou dostačující, je zákonnému zástupci navrženo vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně.

U žáků s diagnostikovanými speciálními vzdělávacími potřebami škola zpracuje žákovi vhodná podpůrná opatření. Ta jsou volena individuálně na základě doporučení poradenských zařízení.

V případě ostatních žáků je podnětné:

- zjištění příčin neúspěšnosti (pozorováním jako diagnostickou metodou, rozhovory se žákem a zákonnými zástupci, analýzou rozhovorů a formulováním možností náprav), zjištění učebního stylu žáka a míry aspirace, SWOT analýza
- nabídka doučování, konzultací, pomoc k nalezení nejvhodnějšího učebního stylu pro daného žáka
- vytvoření plánu k doplnění či zvládnutí učiva, zpracování dílčího harmonogramu, aby žák získal pocit, že lze vše zvládnout (zejména u žáků s vysokou absencí)
- zadávání pravidelných úkolů v přiměřeném rozsahu pro domácí přípravu žáka
- umožnit plnění zadaných úkolů i ve volných hodinách ve škole, poskytnout k tomu i školní pomůcky, počítač apod.
- užívat motivující metody hodnocení žáka, poskytování formativní zpětné vazby –
 - ✓ hodnotit, co žák umí,
 - ✓ hodnotit, čeho žák dosáhl
 - ✓ demonstrovat, v čem se zlepšil
 - ✓ snažit se najít pozitivní progres i u nejslabších žáků
 - ✓ posilovat sebedůvěru žáků
 - ✓ pracovat s chybou jako samozřejmou součástí procesu učení
- pravidelný kontakt s rodiči žáka
- pracovat s klimatem třídy a začleňování těchto žáků do kolektivu
- při selhání výše popsaných opatření pak motivovat žáka k opakování ročníku

Pravidelně každé čtvrtletí vyhodnocovat na pedagogické radě situaci ve vzdělávání žáků, konkretizovat žáky ohrožené školní neúspěšností, dohodnout k nim potřebné strategie a seznámit s tím zákonného zástupce žáků.